

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXI. — Wydana i rozesłana dnia 12. sierpnia 1899.

Treść: (№ 147—149). 147. Rozporządzenie cesarskie o dalszem trwaniu ważności §. 1 rozporządzenia cesarskiego z dnia 19. lipca 1897. — 148. Obwieszczenie, dotyczące się wykonania rozporządzenia cesarskiego z dnia 15. lipca 1899, o dalszem trwaniu ważności §. 1 rozporządzenia cesarskiego z dnia 19. lipca 1897. — 149. Rozporządzenie, którem wydaje się nowy przepis o kwalifikacyi na nauczycieli, względnie o egzaminowaniu kandydatów do urzędu nauczycielskiego w szkołach nautycznych.

147.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 15. lipca 1899,

o dalszem trwaniu ważności §. 1 rozporządzenia cesarskiego z dnia 19. lipca 1897, Dz. u. p. Nr. 181.

Na mocy §. 14go ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867, Dz. u. p. Nr. 141, uznaję za stosowne rozporządzić, co następuje:

§. 1.

Postanowienia §. 1 rozporządzenia cesarskiego z dnia 19. lipca 1897, Dz. u. p. Nr. 181, o upoważnieniu Ministra skarbu do połączenia okręgów izb handlowych w Gorycy i Rowinju z okręgiem izby handlowej w Tryeście w jeden okrąg rozkładu I. klasy dla podatku zarobkowego, tudzież postanowienia co do wspólnych posiedzeń komisji krajowych podatku zarobkowego w Tryeście, Gorycy i Gradysce, tudzież w Istrii, obowiązują także na peryod rozkładu 1900/1901, jakoteż i na dalsze peryody rozkładu.

§. 2.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia, które nabywa mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia, poruczam Memu Ministrowi skarbu.

Ischl, dnia 15. lipca 1899.

Franciszek Józef r. w.

Thun r. w.

Wittek r. w.

Bylandt r. w.

Kaizl r. w.

Weltersheimb r. w.

Ruber r. w.

Kast r. w.

Jędrzejowicz r. w.

Di Pauli r. w.

148.

Obwieszczenie Ministerstwa skarbu z dnia 22. lipca 1899,

tyczące się wykonania rozporządzenia cesarskiego z dnia 15. lipca 1899, Dz. u. p. Nr. 147, o dalszem trwaniu ważności §. 1 rozporządzenia cesarskiego z dnia 19. lipca 1897, Dz. u. p. Nr. 181.

W wykonaniu rozporządzenia cesarskiego z dnia 15. lipca 1899, Dz. u. p. Nr. 147, o dalszem trwaniu ważności §. 1 cesarskiego rozporządzenia z dnia 19. lipca 1897, Dz. u. p. Nr. 181, rozporządza się co następuje:

Zawarte w obwieszczeniu Ministerstwa skarbu z dnia 28. lipca 1897, Dz. u. p. Nr. 182 postanowienie, że okręgi izb handlowych w Gorycy i Rowinju łączy się z okręgiem izby handlowej w Tryeście w jeden okrąg rozkładu pierwszej klasy, że na siedzibę komisji dla tej klasy ustanawia się administrację podatkową w Tryeście a liczbę członków tej komisji oznacza się w ilości sześciu, obowiązuje także na peryod rozkładu 1900/1901 i na dalsze peryody rozkładu.

Kaizl r. w.

149.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty w porozumieniu z Ministrem handlu z dnia 30. lipca 1899,

którem wydaje się nowy przepis o kwalifikacji nauczycieli, względnie o egzaminowaniu kandydatów do urzędu nauczycielskiego w szkołach nautycznych.

Na zasadzie Najwyższego upoważnienia uznaje za stosowne postanowić, że zamiast dotychczasowego, tutejszem rozporządzeniem z dnia 26. ezerwca 1868, l. 6183, Dz. u. p. Nr. 112 wydanego przepisu o egzaminowaniu kandydatów urzędu nauczycielskiego do przedmiotów matematyczno-nautycznych w szkołach nautycznych następujący przepis ma tymczasowo wejść w wykonanie z dniem ogłoszenia.

§. 1.

Postanowienia ogólne.

1. Kwalifikację na nauczycieli języków, geografii i historii, matematyki i nauk przyrodniczych w szkołach nautycznych, udowadnia się przełożeniem dotyczącego świadectwa kwalifikacyjnego do szkół średnich (gimnazyów i szkół realnych).

2. Kwalifikację na nauczycieli matematyki i nautyki, wiadomości marynarskich, rachunkowości okrętowej i języka angielskiego, wykazuje się świadectwem egzaminu kwalifikacyjnego złożonego z dobrym skutkiem przed komisją egzaminacyjną mianowaną przez Ministerstwo wyznań i oświaty z siedzibą w Tryeście do egzaminowania kandydatów na nauczycieli w szkołach nautycznych.

§. 2.

Komisja egzaminacyjna.

1. Komisja do egzaminowania kandydatów na nauczycieli szkół nautycznych składa się z najmniej pięciu członków, którzy przedmioty egzaminu wymienione w §. 1, l. 2 uprawiają pod względem naukowym i dydaktycznym.

Każdy członek komisji otrzymuje mandat na lat trzy, po upływie zaś tego czasu mandat może być przedłużony.

2. Jednego z członków komisji egzaminacyjnej mianuje Ministerstwo wyznań i oświaty dyrektorem tejże komisji i obowiązuje go tem samem do przewodniczenia na naradach, prowadzenie potrzebnej korespondencji i do przechowywania aktów, które utrzymywać należy w należytnym porządku.

3. Inspektor szkół nautycznych ma prawo być obecnym przy egzaminach ustnych, jeśli i tak już nie jest członkiem komisji egzaminacyjnej, a to w celu poznania osobistego kwalifikacji przyszłych nauczycielskich tychże zakładów naukowych. Sekcji marynarskiej c. i k. Ministerstwa wojny, tudzież c. k. Ministerstwu handlu, przysługuje również prawo w powyższym celu wysyłać po jednym delegacie na egzamina ustne, o ile władze te nie są już i tak reprezentowane w samej komisji egzaminacyjnej przez któregoś z swoich funkcyjnarjuszów.

Dyrekcya komisji egzaminacyjnej winna przeto wspomnianego inspektora jakoteż delegatów, których powyższe władze, albo w poszczególnych przypadkach, albo też raz na zawsze wyznaczają, zawiadamiać weześnie w krótkiej drodze o terminie rzeczonych egzaminów.

§. 3.

Grupy przedmiotów egzaminowych.

Specjalny egzamin kandydatów obejmuje jedną z następujących grup przedmiotów:

A. Matematyka i nautyka;

B. Język angielski, wiadomości marynarskie i rachunkowość okrętowa.

§. 4.

Zgłaszanie się do egzaminu.

1. Celem przypuszczenia do egzaminu, kandydat winien wnieść podanie swoje do dyrekcji komisji egzaminacyjnej. Do podania powinien dołączyć:

Co do egzaminu z grupy A.

a) Świadectwo z dobrym skutkiem złożonego egzaminu końcowego w szkole nautycznej;

- b) dekret uzdolnienia na marynarza do dalekich podróży;
- c) udowodnienie, że podczas służby na statku odbył przynajmniej dwie podróże za ocean;
- d) dziennik partykularny i obserwacyjny, który utrzymywał podczas służby na statku jako oficer okrętowy, albo jako kierownik okrętu;
- e) jeżeliby między uczęszczaniem do szkoły a służbą na statku, albowet między tą ostatnią a zgłoszeniem się do egzaminu upłynęło więcej czasu, niż rok jeden, świadectwo urzędowe o zachowywaniu się kandydata w ciągu tego czasu;
- f) opis życia swego, wykazanie się dokładnymi studjami w zakresie nautyki i podanie wszelkich okoliczności, które komisji egzaminacyjnej pozwalają osądzić, czy kandydat należyście jest przygotowany pod względem naukowym i praktycznym.

Co do egzaminu z grupy B.

Świadectwa i udowodnienia od a) aż do e) jak dla grupy A, z wyjątkiem przełożenia dziennika obserwacyjnego, dalej:

- f) opis życia swego i podanie okoliczności, któreby komisji egzaminacyjnej pozwoliły osądzić, czy kandydat jest należyście przygotowany pod względem naukowym i praktycznym;
- g) udowodnienie, że po uzyskaniu dekretu uzdolnienia na marynarza do dalekich podróży, pełnił służbę na statku jeszcze przez rok jeden, a to albo jako samodzielny komendant statku albo jako oficer okrętowy na większych zamorskich statkach;
- h) udowodnienie, że przez dłuższy pobyt w krajach z językiem angielskim i przez dokładne studia miał dostateczną sposobność nauczenia się zupełnego tego języka w mowie i piśmie a to jako języka używanego nie tylko w konwersacji ale też i w interesach.
- i) kapitanowie do dalekich podróży, mogący udowodnić, że przebywali stale, a to dłużej jak przez lat trzy w Anglii, Australii, Stanach zjednoczonych Ameryki północnej albo też w ogóle w krajach z językiem angielskim i przytem zatrudnieni byli w zakładach handlowych, które w obrocie i w interesach używają języka angielskiego, są uwolnieni od składania dowodu pod g) przepisanego.

2. Ministerstwo wyznań i oświaty zastrzega sobie, przypuszczać i takich kandydatów do składania egzaminu nauczycielskiego z języka angielskiego i rachunkowości okrętowej, którzy przez czas dłuższy w państwach z językiem angielskim mieli posadę jako ajenci handlowi albo okrętowi, albowet

w większych domach handlowych angielskich lub amerykańskich jako korespondenci, buchalterzy itp. o ile ci kandydaci posiadają odpowiedni stopień ogólnego wykształcenia.

§. 5.

Ogólne wymagania przy egzaminie.

Ażeby w ogóle osiągnąć kwalifikację na nauczyciela jednej z obu grup A i B w szkole nautycznej winien kandydat:

1. udowodnić egzaminem, że posiada gruntowne wiadomości w przedmiotach, do których nauczania w pierwszym rzędzie chce się ukwalifikować,
2. wykazać odpowiednie ogólne ukształcenie i
3. wyrażać się łatwo i poprawnie a to tak ustnie jakoteż i piśmiennie w tym języku (włoskim albo serbsko-kroackim), którym chce się posługiwać przy nauczaniu.

§. 6.

Miara wymagań w poszczególnych przedmiotach.

Od kandydatów na nauczycieli przedmiotów wymienionych w §. 3 wymaga się:

W grupie A.

- a) **Matematyka:** Dokładna znajomość i biegłość całej matematyki elementarnej (łącznie z trygonometrią) a to tak w jej kierunku arytmetycznym jak i geometrycznym. Wprawność w geometrii analitycznej i te wiadomości w rachunku różniczkowym i całkowym, które konieczne są do dalszego zgłębiania przedmiotów matematyczno-nautycznych. Teoria najmniejszych kwadratów, o ile takowa jest do nautyki potrzebna. Początki nauki o rzutach prostokątnych i środkowych, o ile takowe okazują się potrzebnymi do studyów kartograficznych i do rozwiązywania graficznego problemów nautycznych (pokrywania się gwiazd, żeglugi ortodromicznej itd.).
- b) **Nautyka:** Dokładna znajomość początków geografii matematycznej, tudzież teorii i praktyki nawigacji w kierunku terestrycznym i astronomicznym. Znajomość instrumentów, których się do tego używa, tudzież reszty środków pomocniczych. Dokładna znajomość teorii i praktyki magnetyzmu okrętowego. Zupełna znajomość metod tak zwanej „nowej nautycznej astronomii.“ Kartografia, o ile takowa odnosi się do studjum nautyki. Chronometrya teoretyczna.

W grupie B.

- a) Język angielski: Zdolność poprawnego przetłómaczenia na język angielski bez środków pomocniczych, ustępu z jakiegoś niemieckiego lub włoskiego pisarza, jakoteż zdolność napisania w języku angielskim pod tymi samymi warunkami wypracowania treści marynarskiej albo komercyjnej. Zdolność napisania większej rozprawy w języku angielskim na temat zadany (wypracowanie domowe) przy czem kandydat ma się wykazać poprawnością pod względem gramatycznym i znajomością stylistycznych właściwości obcego języka. Gruntowna znajomość angielskiej gramatyki. Zdolność podane ustępy z angielskiego biegle przetłómaczyć i należyście objaśnić. Poprawność i pewność w ustnem używaniu obcego języka, tudzież dobra wymowa. W celu przekonania się takowej odbędzie się część egzaminu ustnego w języku angielskim.
- b) Wiadomości marynarskie: Początki wiadomości o budowie okrętów i o teorii okrętu. Reguły o ładowaniu towarów i sprawdzanie ładowności okrętu. Dokładna znajomość nazwy i celu wszystkich części składowych okrętu i wyposażenia tegoż w potrzebne przedmioty. Dokładna znajomość używania lin okrętowych, dalej manewrów okrętowych, żaglowych i innych. Hawarye i roboty ciężarowe. Międzynarodowe reguły wymijania i kodeks sygnałów.
- c) Rachunkowość okrętowa: Teorya i praktyka rachunkowości pojedynczej i jej zastosowanie do buchalteryi okrętowej. Uproszczone teje na okrętach wielkich spółek żeglarskich, które posiadają własne ajencye. Praktyczne przeprowadzenie rachunku zynsłonej podróży z przeprowadzeniem zamknięcia ksiąg i ze zdaniem rachunku właścicielowi statku.

§. 7.

Forma egzaminu.

Każdy egzamin obejmuje trzy części:

- I. wypracowanie domowe,
- II. wypracowanie pod nadzorem,
- III. egzamin usny.

I. Wypracowanie domowe.

Kiedy kandydat uczynił zadość warunkom wymienionym w §. 4, komisya egzaminacyjna wyznacza mu zadanie do wypracowań domowych.

Wypracowania domowe obejmować winny szczegółowe przedmioty egzaminu w taki sposób, aby kandydat miał pole do okazania, że zdoła podejmować prace naukowe i że przedmiot swój zna gruntownie.

Co do oznaczenia ilości zadań domowych z każdej grupy przedmiotów trzymać się należy zasad następujących:

Dla kandydatów grupy A.

Jedno wypracowanie domowe z matematyki,
jedno wypracowanie domowe z nautyki i
jedno wypracowanie domowe z kartografii,
z magnetyzmu okrętowego albo z nauki o rzutach.

Dla kandydatów grupy B.

Wypracowanie większej rozprawy na zadany temat o treści praktycznej w języku angielskim,
praktyczne przeprowadzenie rachunku zynsłonej podróży z przeprowadzeniem zamknięcia ksiąg i zdaniem rachunku właścicielowi okrętu.

opracowanie marynarskiego tematu w języku włoskim.

Na wypracowanie zadań domowych wyznacza się kandydatowi do każdego zadania termin trzechmiesięczny. Jeśli kandydat przed upływem tego terminu prosi o jego przedłużenie, może komisya termin przedłużyć, wszelako nie więcej, jak o drugie trzy miesiące.

Do opracowania zadań domowych nie tylko wolno jest kandydatowi używać znanych mu dzieł naukowych pomocniczych, lecz owszem będzie się od niego wymagać koniecznej znajomości literatury przedmiotu. Kandydat winien przeto nietylko napisać dokładnie na czele wypracowania dzieła, których przedewszystkiem używał do pomocy, lecz jeszcze i w wypracowaniu samem sumiennie wymienić je tam gdzie się niemi posługiwał. Nadto jeszcze winien do wypracowania dodać oświadczenie na piśmie, że oddane wypracowanie sam napisał i że oprócz wymienionych źródeł i dzieł pomocniczych, żadnych innych nie używał.

Jeżeli kandydat razem z *curriculum vitae*, składa pracę, ogłoszoną już drukiem, komisya egzaminacyjna może podług własnego uznania przyjąć takową i oceniać jako wypracowanie egzaminacyjne domowe.

§. 8.

Orzeczenie o przedłożonych wypracowaniach.

Dyrektor komisyi egzaminacyjnej oddaje wypracowanie dotyczącym egzaminatorom zawodowym do przejrzania i objawienia sądu na piśmie, poczem zostają udzielone i innym członkom komisyi.

Przy ocenianiu należy zważać zarówno na samodzielność opracowania i na odpowiednią gruntowność wiadomości, jak nieumiejną jasność w my-

ślach i w przedstawieniu i na poprawność stylistyczną i wprawę pisarską.

Do opinii o wartości pracy kandydata dodać należy wyraźne orzeczenie, czy według wyniku tej pracy kandydat okazuje się uzdolnionym do dalszego zdawania egzaminu w tym zakresie, jaki pierwotnie zgłaszając się do egzaminu oznaczył.

Jeśli już wypracowania piśmienne dostatecznie wykazują, że kandydat nie czyni zadość wymaganiom ustawy, komisya egzaminacyjna winna prostem uwiadomieniem, a względnie na żądanie kandydata wydaniem formalnego świadectwa, usunąć go od dalszego składania egzaminu i reprobować na oznaczony czas.

Gdy jedna część wypracowań domowych uznana będzie za dostateczną a inna za niedostateczną, komisya egzaminacyjna winna jednocześnie z odrzuceniem orzec, czy kandydat w razie, gdyby się znowu do egzaminu zgłosił, ma wygotować nowe wypracowanie domowe ze wszystkich, czy tylko z niektórych przedmiotów egzaminu. Jeżeli piśmienne zadania domowe nie dały powodu do reprobowania kandydata, natenczas otrzymuje kandydat wezwanie do wykonania wypracowania klauzурowego i do egzaminu ustnego.

Wypracowania domowe tracą swoją ważność, jeżeli kandydat w ciągu najbliższych lat dwu po ich przyjęciu nie stawi się do egzaminu klauzурowego i ustnego.

§. 9.

Wypracowanie pod nadzorem.

Wypracowania pod nadzorem służą głównie do stwierdzenia, o ile kandydat w zakresie swego przedmiotu nawet bez wszelkich środków pomocniczych posiada dokładne wiadomości.

W grupie A

zadaje się trzy prace klauzурowe, a mianowicie po jednej

1. z nautyki,
2. z matematyki.
3. z kartografii, z magnetyzmu okrętowego albo z nauki o rzutach, a mianowicie z tego z rzeczonych trzech przedmiotów, którego nie wybrano już przy oznaczaniu wypracowania domowego.

W grupie B

zadaje się po jednym zadaniu:

1. z języka angielskiego,
2. z wiadomości marynarskich.

Każdego wypracowania klauzурowego winien kandydat dokonać pod nieustannym ścisłym nadzorem.

Na wypracowanie wyznacza się 10ciodzinny czas, który w południe dwugodzinną przerwą, podczas której kandydaci mogą się oddalić w ten sposób zostaje przegrodzony, że przed południem i po południu wypada po pięć godzin do opracowania tematów. Kandydatowi nie wręcza się zadań częściowych równocześnie, lecz po jednym na początku pięciogodzinnego terminu.

Ponieważ zadania wyznaczają się z uwzględnieniem czasu i wyłączenia wszelkich środków pomocniczych literackich, wymagać się będzie takiej samej jasności myśli i przedstawienia jak w wypracowaniach domowych a tylko formę stylistyczną, ze względu na krótkość czasu, można sądzić nieco pobłażliwiej.

Co do oceniania wypracowań pod nadzorem obowiązują te same przepisy jak co do wypracowań piśmiennych domowych.

§. 10.

Egzamin ustny.

Egzamin ustny obejmuje wszystkie właściwe przedmioty kandydata i odbywa się w języku włoskim. Ten egzamin ma uzupełnić i stwierdzić wynik egzaminu piśmiennego co do tych przedmiotów, w których kandydat już piśmiennie pracował.

Z języka wykładowego nie należy kandydatów osobno egzaminować, lecz należy stopień w jakim władają tym językiem, na podstawie ich piśmiennych wypracowań i ustnego egzaminu ocenić i stosownie do tego w świadectwie dokładnie oznaczyć. Wolno jednak komisji zażądać oprócz innych wypracowań klauzурowych, jeszcze jednego piśmiennego wypracowania w tymże języku.

Na egzaminie ustnym muszą być obecni dyrektor komisji egzaminacyjnej i oprócz niego przynajmniej dwaj inni członkowie komisji egzaminacyjnej. Egzaminator języka włoskiego lub też kroackiego jako języków wykładowych, winien być przynajmniej przy jednej części egzaminu obecny.

Z całego egzaminu ustnego każdego poszczególnego kandydata należy spisać protokół. Co do orzeczenia, które ma być tamże złożone, stosują się postanowienia wymienione w §. 8.

§. 11.

Orzeczenie, czy kandydat zdał egzamin.

1. Po ukończeniu wszystkich działów egzaminu zbiera się komisya egzaminacyjna, aby na podstawie orzeczenia o pojedynczych wynikach i stosownie do wymagań oznaczonych w §§. 5 i 6 rozstrzygnąć, czy kandydat zdał egzamin, czy nie. Z rozprawy tej należy spisać protokół.

2. Przytem uwzględnia się wiadomości okazane w trzech częściach egzaminu, mianowicie w wypracowaniu domowym, klauzurowym i przy egzaminie ustnym i należy orzec, że kandydat zdał egzamin, jeżeli tenże uczynił zadość wymaganiom §§. 5 i 6.

3. Jeżeli z okazanych przez kandydata dowodów uzdolnienia naukowego widać, że nie nabył jeszcze w zakresie swoich przedmiotów potrzebnej gruntowności, albo że ogólne wykształcenie jego nie odpowiada przepisanyim wymaganiom, jednak spodziewać się można, że przy dalszych studiach kandydat będzie mógł uczynić zadość tym wymaganiom, natenczas komisya egzaminacyjna, wydając mu świadectwo o wyniku egzaminu, ma go oddać i zarazem oznaczyć czas, po którego upływie dopiero będzie mógł zgłosić się znowu do egzaminu. Powtarzać egzamin wolno z reguły dopiero po upływie roku jednego, a tylko w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie już po upływie połowy roku.

4. Kandydaci, którzy i powtórnego egzaminu nie zdadzą, mogą być przypuszczeni jeszcze raz trzeci do egzaminu jedynie za zezwoleniem Ministerstwa wyznań i oświaty. Więcej razy ponawiać egzaminu nie można.

5. Jeśli kandydat zostaje oddalony tylko na podstawie wyniku egzaminu ustnego, komisya egzaminacyjna orzeka, czy ma on egzamin powtórzyć ze wszystkich, czy tylko z pewnych przedmiotów i z których, dalej, czy przy ponownym egzaminie ma mu być przyznana ulga przez zwolnienie go od wypracowań domowych w całości lub częściowo. Uwolnienie od egzaminu pod nadzorem i od ustnego w żadnym razie udzielone być nie może.

6. Gdy wreszcie niedostateczne wykształcenie naukowe kandydata nie pozwala nawet spodziewać się, aby przy dalszej nauce mógł uzupełnić to, czego mu niedostaje, komisya egzaminacyjna winna kandydata wręcz oddać przez wydanie świadectwa, uzasadniającego to orzeczenie, nie pozwalając na późniejsze ponowienie egzaminu. Kandydatowi służy prawo odwołania się w takim razie do Ministerstwa wyznań i oświaty.

§. 12.

Osnowa świadectwa.

Wystawić się mające świadectwo o egzaminie zawiera:

- a) dokładny rodowód kandydata (imię, miejsce urodzenia, wiek, religię, studia);

b) sąd ogólny komisji, czy kandydat został czy nie został uznany za uzdolnionego na nauczyciela, a w ostatnim wypadku czy na czas pewien, lub czy na zawsze oddalony został;

c) sąd o uzdolnieniu naukowym kandydata przy egzaminie ustnym i piśmiennym, z wyraźnym oznaczeniem zadań i wypracowań piśmiennych;

d) sąd, w jakim stopniu kandydat jest uzdolniony w nauczaniu swego właściwego przedmiotu, posługiwać się obranemi przez się językami wykładowymi.

Wszelki sąd o kandydacie ma być wydany w sposób stanowczy, bez dodatku, któryby się równał jakiemuś warunkowi lub też przypuszczeniu.

§. 13.

Skutki świadectwa.

Jeśli od czasu uzyskania świadectwa upłynęło lat pięć a kandydat przez ten czas nie zajmował się udzielaniem nauki ani w szkole nautycznej ani też średniej, świadectwo traci swoją ważność i dlatego kandydat winien w danym wypadku udowodnić swoje uzdolnienie nauczycielskie ponownem złożeniem egzaminu. Komisji egzaminacyjnej wolno przy tym egzaminie po rozważeniu wszelkich okoliczności uwolnić kandydata od jednego albo obu rodzajów wypracowań piśmiennych, nigdy zaś od egzaminu ustnego.

§. 14.

Taksy egzaminowe.

Za odbycie egzaminu winien każdy kandydat zapłacić taksę w kwocie 10 zł. a. w. Obowiązek do złożenia tej taksy, jest nie zawisły od tego, czy kandydat egzamin zdał lub nie zdał.

Otrzymując pismo komisji egzaminacyjnej, z zadaniami do wypracowań domowych, składa kandydat taksę w kasie wskazanej mu przez komisję egzaminacyjną.

Taką samą taksę należy zapłacić za każde ponowienie egzaminu nawet i w tym razie ponownie, jeśli kandydat z powodu niedotrzymania terminu wyznaczonego do egzaminu klauzurowego albo ustnego, egzamin musi ponowić od początku.

§. 15.

Czynności biurowe.

1. Komisya egzaminacyjna podlega bezpośrednio Ministerstwu wyznań i oświaty.

2. Dyrektor komisji ma prowadzić korespondencję z Ministerstwem i kandydatami i utrzymywać akta komisji egzaminacyjnej w należyтым porządku.

3. Akta te są:

- a) Ogólne: ogólne rozporządzenia Ministerstwa, załatwienia Ministerstwa na zapytania komisji egzaminacyjnej i podobne.
- b) Akta osobowe: dla każdego kandydata, zdającego egzamin przed komisją egzaminacyjną. Założyć należy osobne akta, które zawierać winny: prośbę kandydata z wyszczególnieniem świadectw i ich treści, opis jego życia, ewentualne orzeczenia Ministerstwa, jeżeli zachodziła wątpliwość, czy kandydata można dopuścić do egzaminu, pisma komisji egzaminacyjnej do kandydata, jego wypracowania, jego wypracowania piśmienne, orzeczenie komisji egzaminacyjnej o wypracowaniach piśmiennych, protokół egzaminu ustnego, protokół ostatecznej narady komisji egzaminacyjnej i świadectwo wydane kandydatowi.

W podobny sposób należy dla każdego kandydata do urzędu nauczycielskiego w szkołach nau-

tecznych, któremu Ministerstwo wyznań i oświaty w celu ułatwienia studyów udzieliło stypendyum — założyć osobne akta zawierające: prośbę kandydata z wyszczególnieniem świadectw i ich treści, akt nadania stypendyum przez Ministerstwo i wykazy o aplikacyi obdzielonego podczas korzystania z pomocy.

Akta osobowe należy z końcem każdego roku przełożyć Ministerstwu wyznań i oświaty do przejrzania i załączyć następujące wykazy:

- a) wykaz kandydatów, którzy aż do dnia 31. grudnia do egzaminu nauczycielskiego się zgłosili.
- b) wykaz kandydatów aprobowanych,
- c) wykaz kandydatów reprobowanych.

§. 16.

W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, może Ministerstwo wyznań i oświaty na wniosek komisji egzaminacyjnej przyzwolić na odstąpienie od postanowień zawartych w przepisie niniejszym.

Bylandt r. w.

